

# Guies pràctiques de la participació ciutadana a Barcelona

## Les consultes ciutadanes



# **Guies pràctiques de la participació ciutadana a Barcelona**

**Promoure.**

**Les iniciatives ciutadanes**

**Debatre.**

**Els processos participatius**

**Coproduir.**

**Els òrgans de participació**

**Decidir.**

**Les consultes ciutadanes**



# Índex

7

**Introducció**

9

**Què trobaràs en aquesta guia**

12

**Les consultes ciutadanes**

14

**La promoció d'una consulta  
mitjançant la iniciativa ciutadana**

17

**Aprovació i convocatòria**

18

**El període de debat públic**

19

**Votació i resultats**

20

**El sistema de garanties**



# Introducció

Viure a Barcelona, com a qualsevol ciutat, permet accedir a uns serveis (de transport, educatius, socials, sanitaris...) i compartir espais al carrer o al barri. L'ús d'aquests serveis i espais és un dret col·lectiu que, en un sistema democràtic, està determinat per les decisions polítiques que prenen les persones escollides com a representants als ajuntaments o parlaments.

Els regidors i regidores els escull la ciutadania a través d'eleccions, que és una de les moltes maneres de participar. I és que la participació ciutadana va molt més enllà de votar en unes eleccions. Les decisions polítiques, les que afecten el conjunt de la ciutadania, no poden reduir-se, només, a la interacció entre els diferents partits polítics. Cal una presència activa de la ciutadania amb les seves propostes, opinions i iniciatives.

En les societats complexes com la nostra es troben multitud d'interessos, de vegades contradictoris, que requereixen solucions riques i innovadores. Per prendre decisions polítiques en democràcia cal escoltar i tenir en compte com més mirades i perspectives diferents millor. La pluralitat és un valor en democràcia.

La democràcia que incorpora aquesta pluralitat de manera permanent, inclusiva i directa és el sistema idoni per aconseguir més qualitat de vida, per lluitar contra les desigualtats, tractar d'assolir millors quotes de justícia i igualtat i exercir de manera lliure i digna les aspiracions personals i comunitàries.

Però perquè la democràcia sigui realment transformadora i representi aquesta riquesa de perspectives, es necessiten canals que reconeguin la ciutadania com a subjecte actiu. Que permetin, en definitiva, fer sentir la seva veu i les seves iniciatives per tal d'eixamplar els espais de diàleg i construcció col·lectiva de propostes.

Barcelona, els seus habitants, les seves organitzacions socials i la resta d'agents que configuren la ciutat han mantingut una constant lluita per millorar la qualitat de la seva democràcia. Ara, hem recollit aquest llegat i l'hem cristal·litzat en un Reglament de Participació Ciutadana que pretén provar l'energia transformadora de la ciutadania, posant al seu abast diferents tipus de canals per facilitar l'exercici del seu dret de participació.





# Què trobaràs en aquesta guia

L'Ajuntament de Barcelona ha elaborat aquestes guies amb l'objectiu d'oferir una eina senzilla que permeti a qualsevol veí o veïna de la ciutat aproximar-se al Reglament de Participació Ciutadana i conèixer i usar tots els recursos que aquesta norma posa al seu abast.

El sistema de participació que es concreta en aquest Reglament recull tres tipus de canals:

- Els processos participatius
- Els òrgans de participació
- Les consultes ciutadanes

Tots tres poden ser activats per decisió de l'Ajuntament o mitjançant la iniciativa ciutadana. És a dir, la ciutadania té la capacitat i la possibilitat de promoure la posada en marxa de qualsevol d'aquests canals. A més, permet la presentació de propostes normatives (ordenances o reglaments) i l'activació de l'agenda dels òrgans de govern de la ciutat o del districte mitjançant la proposta de punts en l'ordre del dia de les seves sessions.

Tot i que el Reglament preveu un sistema per garantir l'eficàcia i efectivitat del funcionament d'aquests canals, la millor garantia és que la ciutadania el faci servir regularment.

La pràctica social és la que fa vigent una norma, no la publicació en un òrgan oficial. Per això, proposem a la ciutadania barcelonina que se la faci seva: només així esdevindrà veritablement útil i innovadora.

La guia que tot seguit es presenta es refereix a les **consultes ciutadanes**.

## Què són

Canal per **decidir temes importants de la ciutat**  
mitjançant el **vot directe**



**Simples**



**Múltiples**  
Diversos temes



**D'àmbit ciutat i  
districte**

## Qui pot votar



**Persones > 16 anys**  
Empadronades en l'àmbit

## Qui les pot impulsar



**Ajuntament**

Alcalde/essa



**Ciutadania**

**Iniciativa Ciutadana**

Mitjançant la  
recollida de  
signatures

## Aprovació i convocatòria



### Aprovació al Ple Municipal

Per 2/3 del Ple Municipal, si la consulta l'impulsa l'Ajuntament

Per majoria simple, si la consulta s'impulsa per iniciativa ciutadana



Termini decret convocatòria des de l'aprovació



### Convocatòria

**L'alcalde/essa  
convoca la consulta**

- Data consulta
- Període de debat públic

## Debat públic



Període de debat abans de la consulta

## Votació



**Presencial**



**Digital**

# Les consultes ciutadanes

## Què són

Les consultes ciutadanes permeten decidir a la ciutadania sobre temes importants de la ciutat mitjançant el vot directe, lliure, igual i secret.

La votació es pot fer:

- De manera presencial
- De manera digital a través de la plataforma de participació [decidim.barcelona](https://decidim.barcelona)

Les consultes ciutadanes han de fer referència a temes sobre els quals l'Ajuntament tingui competència i en pugui decidir. La consultes poden ser per a tota la ciutat, per a un o més districtes o per àmbits territorials inferiors.

Les consultes ciutadanes poden ser:



**Simples**



**Múltiples**  
Diversos temes

En un any es poden dur a terme un màxim de tres consultes ciutadanes. Una consulta múltiple compta com una única consulta. Com a alternativa, l'alcalde/essa pot concentrar totes les consultes ciutadanes en un període concret de l'any.

## Qui pot votar

Totes les persones que viuen a Barcelona, de més de setze anys i empadronades en l'àmbit territorial de la consulta ciutadana poden votar.

El vot es pot exercir:

- Presencialment, en els espais habilitats per fer-ho
- Digitalment, a través de la plataforma de participació [decidim.barcelona](https://decidim.barcelona)



En tots dos casos, el vot s'ha d'acompanyar de nom i cognoms, número de DNI, NIE o passaport, codi postal on està empadronada la persona i data de naixement.

# Com es poden posar en marxa

Les consultes ciutadanes poden ser promogudes tant per la ciutadania com per l'Ajuntament:



## Iniciativa ciutadana

La ciutadania pot promoure una consulta a través d'una iniciativa ciutadana, mitjançant una recollida de signatures que garanteix el suport d'una part de la població a la consulta.



## Iniciativa municipal

L'Ajuntament pot promoure una consulta a proposta de l'alcalde/essa o dels grups municipals, que han de tenir el suport d'almenys dues cinquenes parts del Ple Municipal.

## Àmbit territorial de les consultes ciutadanes

### Ciutat

Com a criteri general, les consultes ciutadanes es refereixen al conjunt de la ciutat.



### Districte

Excepcionalment, es poden convocar consultes ciutadanes d'àmbit d'un districte o més d'un districte, si l'afectació del resultat és tan singular que es pot determinar clarament aquest àmbit territorial.

Si el pressupost necessari per poder executar la proposta és superior al 5% del pressupost municipal la consulta serà d'àmbit de ciutat



### Àmbit inferior a districte

En determinades ocasions que s'han de justificar, es poden convocar consultes d'àmbit inferior al districte sempre que:

- Es realitzi un procés participatiu previ.
- Abans de passar al Ple Municipal, la consulta estigui avalada per una majoria de dos terços del Consell del districte.



### Consideracions a l'hora de dur a terme les consultes ciutadanes

- Les consultes ciutadanes poden referir-se a tots els temes de competència municipal, sempre que respectin els drets i les llibertats fonamentals, no paralitzin la provisió de serveis públics i no tinguin impacte substancial en els pressupostos municipals.
- En cas que la qüestió que es vulgui portar a consulta impliqui una despesa superior al 3 % del pressupost municipal anual, l'Ajuntament pot optar entre no admetre a tràmit la iniciativa ciutadana, o bé comunicar a les persones promotores de la consulta sota quines condicions seria possible l'execució, si s'aprovés.
- No es pot fer una consulta ciutadana sobre una matèria que hagi estat sotmesa a votació en els dos anys anteriors.
- Per tal de promoure la participació, no es poden dur a terme consultes ciutadanes en els períodes no lectius i durant períodes electorals municipals.

## La promoció d'una consulta mitjançant la iniciativa ciutadana

La ciutadania pot promoure una consulta mitjançant una iniciativa ciutadana, que consisteix en la recollida d'un determinat nombre de signatures que donin suport a la proposta.

Poden iniciar la iniciativa ciutadana un mínim de tres persones de més de divuit anys empadronades a Barcelona, o bé una o diverses organitzacions o entitats. Les persones físiques o jurídiques que promouen la iniciativa ciutadana conformen la Comissió Promotora.

Els passos per promoure una iniciativa ciutadana són els següents:

1



### Preparar la sol·licitud

Aquesta sol·licitud ha d'incloure:

- Les preguntes o propostes a votar
- La demanda, àmbit territorial i motivació de la iniciativa
- Si la promouen persones a títol individual, les seves dades personals
- Si la promouen organitzacions o entitats, el certificat de l'acta de la reunió en què s'aprova la promoció de la iniciativa
- La llista de les persones autoritzades a recollir les signatures (fedatàries)

2



### Presentar la sol·licitud

La sol·licitud i la documentació que l'acompanyi s'han de presentar al registre de l'Ajuntament:

- Presencialment, a qualsevol Oficina d'Atenció Ciutadana
- Digitalment, a través de la plataforma de participació [decidim.barcelona](https://decidim.barcelona)

3



### Recollir l'autorització

S'ha de comparèixer presencialment a l'Ajuntament per a la recollida de:

- L'autorització de la iniciativa i dels plec de signatures
- La validació de les persones fedatàries

4



### Publicació de la iniciativa en la plataforma de participació [decidim.barcelona](https://decidim.barcelona)

L'Ajuntament posa a disposició la plataforma de participació [decidim.barcelona](https://decidim.barcelona) per tal que la Comissió Promotora disposi d'un espai per informar sobre la iniciativa i reculli signatures digitalment.

## Quantes signatures es requereixen

La promoció de consultes ciutadanes a través d'una iniciativa ciutadana té una sèrie de particularitats:

- La iniciativa per plantejar una pregunta que afecti tota a la **ciutat** necessita el suport d'un mínim de **15.000** signatures validades.
- La iniciativa per plantejar una pregunta que afecti un o més districtes o territoris inferiors, necessita un suport que varia **segons els casos**.

Les signatures es poden recollir en un període de temps de dos mesos, ampliable com a màxim, i sempre que estigui justificat, a dos mesos més.

### Per a consultes que afecten un districte en concret

1- Ciutat Vella- 2.500

2- Eixample- 6.500

3- Sants-Montjuïc- 4.500

4- Les Corts- 2.000

5- Sarrià-  
Sant Gervasi- 3.500

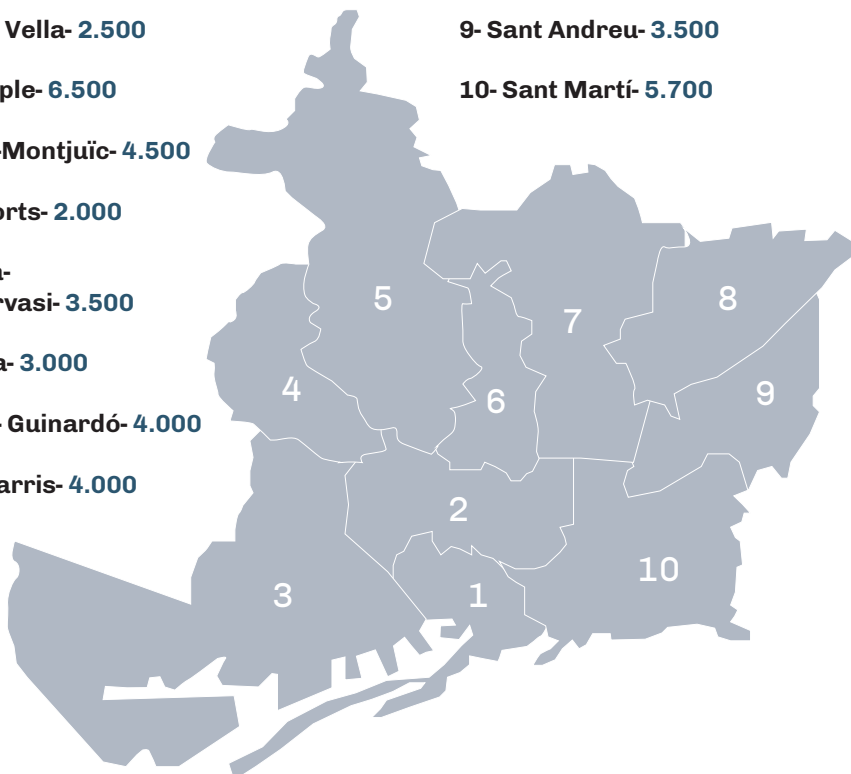
6- Gràcia- 3.000

7- Horta- Guinardó- 4.000

8- Nou Barris- 4.000

9- Sant Andreu- 3.500

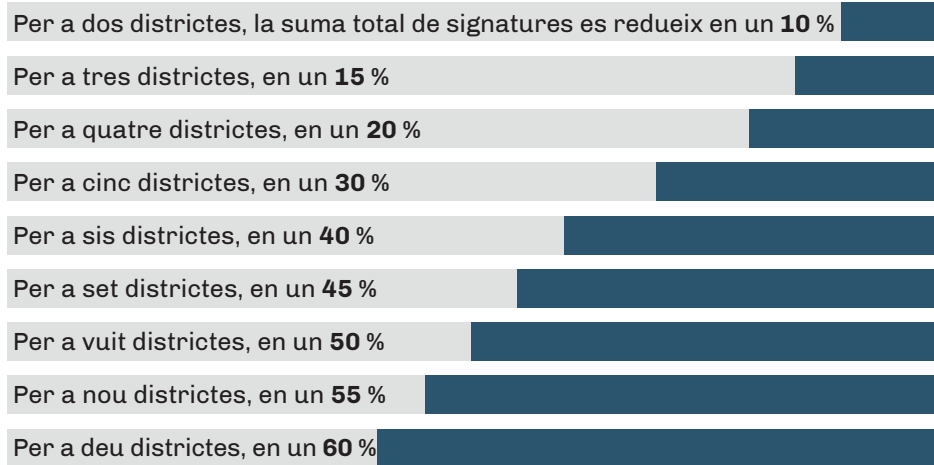
10- Sant Martí- 5.700





## Per a consultes que afecten més d'un districte

Quan la consulta que es proposa afecta més d'un districte, cal recollir el nombre de signatures resultant de la suma de signatures dels districtes afectats, aplicant-hi el percentatge de reducció següent:



## Per a consultes que afecten àmbits territorials inferiors al districte

Per promoure una consulta en un àmbit territorial inferior a un districte, el nombre de signatures que cal recollir és del 10 % de la població afectada, amb un mínim de 250 signatures.

## Aprovació i convocatòria

La consulta ciutadana ha de ser aprovada pel Ple Municipal.

- Si és promoguda per una iniciativa ciutadana, el Ple Municipal només la pot denegar, per majoria simple, quan aquesta no s'adeqüi a l'ordenament jurídic.
- Quan la consulta està promoguda per l'Ajuntament, ha de tenir un suport de dos terços del Ple Municipal.

Un cop aprovada en el Ple Municipal, l'alcalde/essa ha de convocar la consulta en un termini màxim de seixanta dies a través d'un decret de convocatòria.

En el decret de convocatòria s'especifiquen les dates de la consulta ciutadana i les característiques tècniques i logístiques: modalitats de votació; nombre, ubicació i horari de les meses de votació; mitjans de difusió i equipaments que es posen a l'abast per al període de debats públics, etc.

## El període de debat públic

Amb l'objectiu de poder intercanviar opinions i contrastar arguments de manera col·lectiva, s'habilita un període de debat públic durant un mínim de trenta i un màxim de seixanta dies.

En aquest període l'Ajuntament ha de:

- Facilitar els canals d'informació, debat i comunicació que permetin a la ciutadania conèixer l'objecte de la consulta i accedir a la informació més rellevant.
- Habilitar espais públics que permetin als grups municipals i a les entitats interessades dur a terme els debats que creguin convenients, per tal que tothom pugui expressar lliurement les diferents visions i opinions.
- Obrir l'espai de debat digital a través de la plataforma de participació [decidim.barcelona](https://decidim.barcelona).

Durant el període de debat públic, els mitjans de comunicació municipals han de respectar els principis de pluralisme polític i social, la neutralitat i la igualtat d'oportunitats respecte de les diferents posicions defensades sobre la consulta.

L'Ajuntament no pot posicionar-se respecte de la consulta per tal de no incidir en la votació. Sí que ho poden fer, en canvi, els grups polítics municipals.



### Les entitats interessades

Les entitats interessades són organitzacions socials que consideren que l'objecte de la consulta els afecta d'una manera especial, o que tenen interès a ser agents actius durant el debat públic previ a la consulta.

Per poder ser entitat interessada s'ha de sol·licitar durant el període previ a cada consulta, a través d'un escrit de motivació.

Les entitats interessades tenen dret a gaudir d'espais públics gratuïts per informar de la consulta i fer-hi actes i debats.

En el cas de les consultes promogudes per iniciativa ciutadana, la Comissió Promotora de la iniciativa té sempre la consideració d'entitat interessada.

## Votació i resultats

### El període de votació

Un cop convocada la consulta, l'Ajuntament ha d'elaborar, a partir de les dades del padró, la llista provisional de persones cridades a participar-hi.

Les regles específiques de la consulta estableixen el procediment, les condicions i els requisits aplicables a les diferents modalitats de votació, i es pot optar per la votació presencial i digital, a través de la plataforma de participació [decidim.barcelona](https://decidim.barcelona).

En el supòsit que alguna persona utilitzi tots dos sistemes, el vot presencial anul·la el vot digital.

Per considerar vàlid el resultat d'una consulta ciutadana no s'exigeix un mínim de participació.

## Els efectes de les consultes

Per facilitar el compromís polític sobre els resultats de la consulta, el Reglament de participació ciutadana preveu que els grups municipals puguin manifestar, en l'acord mateix de convocatòria, quina serà la seva posició respecte dels resultats.

Posteriorment, el Ple Municipal ha de manifestar de quina manera farà efectiva la consulta, en un període no superior als dos mesos des de la votació.

# El sistema de garanties

## La Comissió de Seguiment


La Comissió de Seguiment és l'òrgan responsable de vetllar perquè les consultes ciutadanes es desenvolupin d'acord amb el marc regulatori, així com garantir-ne la imparcialitat i transparència.

Aquesta Comissió es crea específicament per a cada consulta ciutadana i està formada per la ciutadania, i aspira a incorporar la màxima pluralitat de veus per assegurar la qualitat de la consulta.

Les funcions de la Comissió són, principalment:

- Informar sobre incidències, peticions, queixes o discrepàncies
- Aixecar acta dels resultats de la consulta
- Comunicar a l'alcalde/essa els resultats de la consulta

La Comissió de Seguiment ha d'estar formada per:

 <p><b>3-15 persones</b></p>	<p><b>Han de ser</b></p>	<p><b>No poden ser</b></p>
	<p>Persones independents del Govern</p>	<p>Càrrecs electes</p>
<p>1/3 a proposta del <b>Consell Municipal</b></p>	<p>Màxima pluralitat i diversitat</p>	<p>Personal municipal</p>
<p>2/3 a proposta <b>ciutadana</b></p>		



**Decidim**  
**Barcelona**

A través de la plataforma de participació [decidim.barcelona](https://decidim.barcelona) qualsevol persona o entitat interessada es pot oferir per formar part de la Comissió de Seguiment.

Si el nombre de candidatures supera les places disponibles, la selecció es fa a través d'un sorteig.

# La Comissió d'Empara

Si en qualsevol moment alguna persona o organització considera que no s'ha aplicat correctament la normativa de participació, o que els drets de participació han estat vulnerats, pot presentar una consulta o un escrit de queixa a la Comissió d'Empara.

Aquesta Comissió és un òrgan de caràcter consultiu, integrat en el Consell de Ciutat i format per persones expertes i externes a l'Ajuntament, que té com a objectiu garantir els drets de participació de la ciutadania.

**La Comissió d'Empara està formada per 6 membres amb paritat de gènere distribuïts entre:**



2 a proposta del **Consell Municipal**



2 a proposta de la **Comissió de Govern**



1 a proposta del **Consell de Ciutat**



1 a proposta de la **Síndica de greuges**

## Han de ser

Persones independents del Govern

Amb prestigi reconegut i expertes en participació ciutadana

Màxima pluralitat i diversitat

## No poden ser

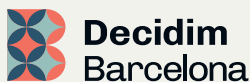
Càrrecs electes

Personal municipal

## Com es pot recórrer a la Comissió d'Empara

Es pot presentar un escrit de queixa davant la Comissió d'Empara de manera digital, a través de la plataforma de participació [decidim.barcelona](https://decidim.barcelona) o, presencialment, mitjançant una instància a qualsevol Oficina d'Atenció Ciutadana.

La Comissió d'Empara emetrà un informe i, si és el cas, farà una recomanació a l'Ajuntament.



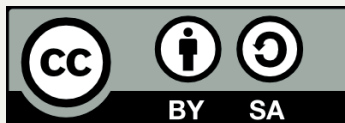
*decidim.barcelona* és una plataforma digital feta amb programari lliure, un espai per articular qualsevol mecanisme de participació de la ciutat de Barcelona. Aquesta eina es posa a disposició de tota la ciutadania per organitzar els processos democràtics de la ciutat a tots els nivells.

A través de *decidim.barcelona* es pot posar en marxa una iniciativa ciutadana i donar-hi suport, participar directament en els processos participatius de la ciutat, conèixer els debats que es duen a terme en els òrgans de participació o votar en una consulta ciutadana.

Per a més informació, entra a **[decidim.barcelona](http://decidim.barcelona)**  
**[barcelona.cat/participaciociutadana](http://barcelona.cat/participaciociutadana)**

O truca al

**010** Informació  
Barcelona  
Trucada gratuïta



El contingut d'aquesta guia està subjecte a una llicència Creative Commons By-SA. Ets lliure de fer servir, copiar, modificar i redistribuir aquest treball sota la mateixa llicència.